

De minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

UW KENMERK

UW BRIEF VAN

ONS KENMERK **GEM - 1945875 / 45189**

VERZENDDATUM **17 juli 2019**

CONTACTPERSOON **J. Dieleman**

TELEFOONNUMMER **0345-477700**

TEAM **Advies**

ONDERWERP **Noodzaak aanpassing rekenmethode accres Algemene Bijdrage**

Geachte mevrouw Ollongren,

Begin vorige maand ontvingen wij uw meicirculaire gemeentefonds 2019. In de periode daarna hebben wij de gevolgen van de meicirculaire voor de omvang van de algemene uitkering voor de gemeente Culemborg doorgerekend. Naar aanleiding daarvan willen wij u namens onze gemeenteraad hierbij indringend wijzen op de noodzaak die wat ons betreft bestaat om de rekenmethode die gebruikt wordt om de hoogte van het accres te bepalen bij te stellen. Hieronder lichten wij deze noodzaak nader toe.

Meicirculaire 2019

Gemeenten zijn voor het overgrote deel van hun structurele inkomsten afhankelijk van de algemene bijdrage van de Rijksoverheid. Voor onze gemeente geldt dat 60 procent van onze inkomsten afkomstig is uit de bijdrage van het Rijk. De hoogte van deze bijdrage wordt regelmatig bijgesteld via het accres, waarover u ons ook weer heeft geïnformeerd met de meicirculaire. Veranderingen in het accres hebben daarmee dan ook een grote invloed op onze gemeentefinanciën. Een negatieve bijstelling van het accres zorgt al snel dat gaten ontstaan in begrotingen van gemeenten en daarmee drastische maatregelen noodzakelijk zijn.

Het accres van het gemeentefonds wordt bepaald via de zogeheten trap-op-trap-af-methode. Daarmee zijn de uitgaven van uw Rijksoverheid leidend in het bepalen van de hoogte van de uitkering van het gemeentefonds. Op het eerste gezicht lijkt dit systeem logisch. In momenten van economische tegenwind is dit een logische manier om te bezuinigen, zowel op Rijks- als op gemeentelijk niveau. De ontwikkeling van de Rijksuitgaven laat echter een grilliger verloop zien dan de conjunctuur. In tijden van hoogconjunctuur is het niet logisch dat gemeenten moeten bezuinigen omdat het Rijk minder geld uitgeeft. De meicirculaire laat echter zien dat dit op dit moment wel degelijk het geval is.

De meicirculaire bevat namelijk een negatief accres, waarmee de hoogte van de uitkering aan gemeenten naar beneden wordt bijgesteld. Dit negatieve accres komt

voort uit het lager uitvallen van de kosten van de Rijksoverheid dan verwacht was bij de begroting. Daarmee worden gemeenten de dupe van het feit dat de Rijksoverheid niet al haar plannen die in de begroting waren opgenomen waar kan maken. Daarnaast wordt een door het Rijk geïnde megaboete in mindering gebracht op het accres en wordt het accres beïnvloed door tegenvallende aardgasbaten, waar echter flinke belastingmeevallers tegenover staan. Taken van de Rijksoverheid en gemeenten zijn volkomen onvergelijkbaar. De veronderstelling dat een lagere ontwikkeling in lonen en prijzen op Rijksniveau in dezelfde mate doorwerkt bij gemeenten, achten wij dan ook niet realistisch. Daarmee liggen de 'geest' en de 'letter' van de 'trap-op-trap-af-systematiek' verder uit elkaar dan ooit.

Zelfs met bovenstaande kanttekeningen, lijkt de boodschap van de meicirculaire in eerste oogopslag positief te zijn. De positieve cijfers komen echter grotendeels voort uit posten met een specifiek doel en de incidentele gedeeltelijke compensatie van de kosten die gemaakt worden voor jeugdzorg. Hier staat echter een korting van het accres tegenover. Nadat de uitdaging om de kosten van het sociaal domein te beheersen sinds een aantal jaar op het bord van de gemeenten is gelegd, lijkt de incidentele extra bijdrage vanuit het Rijk dan ook vooral een geormerkte sigaar uit eigen doos van het gemeentefonds te zijn.

Gemeentelijke gevolgen

De meicirculaire laat ons dus zien dat het accres fors naar beneden wordt bijgesteld. Voor onze gemeente betekent dit een negatieve bijstelling van ons financieel perspectief oplopend tot ruim €700.000 per jaar. Waar dit voor de Rijksoverheid mogelijk een klein bedrag lijkt, is dit voor onze gemeente veel geld. Na jaren van forse gemeentelijke bezuinigingen, noodzakelijk door een diepgevoelde en langdurige economische crisis, is de rek er echt uit. In Culemborg hebben de bezuinigingen tijdens de crisis grote gevolgen gehad voor onze stad. Vrijwilligers en het maatschappelijk middenveld zetten zich daarbij al maximaal in om voorzieningen die voorheen door de overheid werden geregeld of gefinancierd overeind te houden.

Het is niet uit te leggen aan de inwoners van onze stad dat voorzieningen verder moeten worden afgebouwd door geldgebrek dat ten dele voortkomt uit het feit dat de Rijksoverheid minder geld uitgeeft. Inwoners betalen ondertussen gewoon hun belastingen, zowel op gemeentelijk niveau als op Rijksniveau, waarmee onder meer het gemeentefonds wordt gefinancierd. In tijden van hoogconjunctuur wordt daarom verwacht dat ook de gemeente een (financiële) bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van onze stad. De boodschap dat dit niet kan door ongrijpbare ontwikkelingen buiten onze gemeente leidt tot een verdere afkalving van het aanzien van de overheid.

Herijking verdeling algemene uitkering

Vorig jaar heeft u een traject in gang gezet om de verdeling van het gemeentefonds te herijken. Met deze herijking streeft u naar een globale verdeling, die aansluit bij de verschillen in kosten van gemeenten en inkomsten die gemeenten zelf genereren. De nieuwe verdeling moet zijn beslag krijgen in 2021 en daarmee leiden tot een aangepast gemeentefonds. Wij hopen dat dit leidt tot een meer realistische en rechtvaardige manier van verdelen, ook wat de manier van vaststellen van het accres

Gemeente Culemborg

Ridderstraat 250
Postbus 136
4100 AC Culemborg
tel 0345 477 700
fax 0345 477 950
info@culemborg.nl
www.culemborg.nl

betreft. Tegelijkertijd zijn wij van mening dat gemeenten niet kunnen wachten op de invoering van deze nieuwe verdeling per 2021. De huidige aanpak slaat immers flinke gaten in gemeentelijke begrotingen.

Oproep

Hierboven hebben wij beschreven waarom wij van mening zijn dat de huidige methode om de hoogte van het accres vast te stellen niet langer houdbaar is. Wij willen u hierbij dan ook, mede namens onze gemeenteraad, indringend vragen om deze rekenmethode bij te stellen. De bijstelling van deze rekenmethode kan wat ons betreft onderdeel zijn van de herijking van de verdeling van het gemeentefonds en moet daarbij zorgen voor een meer rechtvaardige verdeling van de bijdragen van het Rijk aan de gemeenten. Daarbij verzoeken we u om de aanpassing van deze rekenmethode met terugwerkende kracht door te voeren. Te lang rigide vasthouden aan de klassieke trap-op-trap-af-systematiek leidt immers op dit moment tot schade, zowel financieel als qua bestuurlijke geloofwaardigheid.

Een afschrift van deze brief versturen wij aan de overige 354 gemeenten in Nederland en aan de VNG. Wij zullen hen vragen ons te steunen in deze oproep aan uw adres.

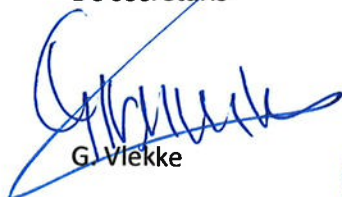
Uiteraard zijn wij meer dan bereid om ons verzoek nader aan u toe te lichten.

Hoogachtend,

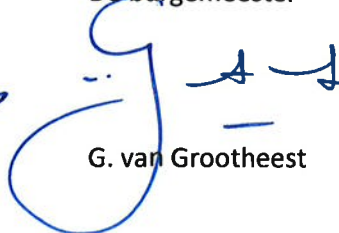
Burgemeester en Wethouders van Culemborg

De secretaris

De burgemeester

G. Vliekke

G. van Grootheest

Bijlagen: Motie Noodzaak aanpassing rekenmethode accres Algemene Bijdrage

- Na jaren van forse gemeentelijke bezuinigingen tijdens een diepgevoelde, langdurige economische crisis de rek er echt uit is, zeker omdat al sprake is van maximale inzet van vrijwilligers en het maatschappelijke middenveld.
- Het vanwege geldgebrek afbouwen van voorzieningen in deze tijd niet uit te leggen is aan inwoners en leidt tot een verdere afkalving van het aanzien van de overheid.
- Er inmiddels een traject in gang is gezet voor de herijking van de verdeling van het gemeentefonds en de hierbij gehanteerde rekenmethode. Dit hopelijk leidt tot een meer realistische en rechtvaardige verdeling, ook wat betreft de manier van vaststellen van het accres. We echter niet kunnen wachten op de invoering van een nieuwe verdeling in 2021, nu de huidige aanpak zulke gaten slaat in de gemeentelijke begroting.

Sprekt uit dat het noodzakelijk is hier in gemeenschappelijkheid iets aan te doen.
 Roept het college van burgemeester en wethouders op, *namens de Raad*

- Op krachtige wijze een signaal af te geven bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de noodzaak voor de bijstelling van de rekenmethode die wordt gehanteerd om de hoogte van het accres vast te stellen, als onderdeel van de herijking verdeling gemeentefonds. Te verzoeken om deze aanpassing met terugwerkende kracht door te voeren, vanwege de schade die nu al ontstaan is door het rigide vasthouden aan het klassieke systeem, zowel financieel als qua bestuurlijke geloofwaardigheid.
- Steun te zoeken bij andere gemeenten en de VNG in dit appèl aan de minister.
- De herijkingsoperatie nauwlettend in de gaten te houden en waar mogelijk signalen richting Rijksoverheid en/of VNG af te geven als de ontwikkelingen het geschetste probleem onvoldoende adresseren en oplossen. Daarbij de raad zo goed mogelijk geïnformeerd te houden.

en gaat over tot de orde van de dag.

Termijn voor uitvoering en terugrapportage

Zo spoedig mogelijk gelet op de urgentie en de korte tijdlijnen

Namens de fractie van

CU Daniël Jumelet

D66 Huib Clarisse

MOTIE	
AANGENOMEN / VERWORPEN	
GEMEENTERAAD	
CULEMBORG dd. 4/7/2019	
De Griffier	De Voorzitter
<i>H. van der Beek</i>	<i>[Signature]</i>

MOTIE

Naam gemeenteraadsfractie	CU en D66 Culemborg
Datum raadsvergadering	4 juli 2019
Volgnummer	M .. (in te vullen door de griffie)
☐ Behoort bij agendapunt nr.	8e (motie vreemd aan de agenda)
Onderwerp	Noodzaak aanpassing rekenmethode accres Algemene bijdrage

Ondergetekende(n) dient/dienen de volgende motie in:

De raad van de gemeente Culemborg in vergadering bijeen op 4 juli 2019

gehoord de beraadslaging,

Overwegende dat:

- Gemeenten voor het overgrote deel van hun structurele inkomsten afhankelijk zijn van de Algemene bijdrage van de Rijksoverheid, waarmee een deel van de door inwoners opgebrachte belastingen weer terugkomt bij de gemeenten.
- De hoogte van de bijdrage regelmatig wordt bijgesteld via het zogenaamde accres, volgens de 'trap op-trap af'-methode, waarbij de Rijksuitgaven leidend zijn.
- Dit systeem logisch lijkt wanneer er bezuinigd moet worden in tijden van economische tegenwind.
- Het tegelijkertijd onlogisch lijkt om kortingen door te voeren in tijden van hoogconjunctuur (zoals nu gebeurt met de meicirculaire), waarbij zelfs een door het Rijk geïnde megaboete in mindering wordt gebracht op het accres. Er weliswaar tegenvallers zijn met betrekking tot de aardgasbaten, maar daar ook flinke belastingmeevallers tegenover staan. Het Rijk veronderstelt dat een lagere ontwikkeling in lonen en prijzen op rijksniveau automatisch en in dezelfde mate doorwerkt bij de gemeenten, terwijl dienstverlening, bedrijfsvoering en handhavingstaken volkomen onvergelijkbaar zijn. De gemeenten met dit alles de dupe worden van een uiterst conservatieve begrotingsopzet door het Rijk, waarmee de 'geest' en de 'letter' van het 'trap op-trap af'-systeem verder dan ooit uit elkaar liggen.
- De uitdagingen in het beheersen van de kosten van het sociale domein op het bord van de gemeenten zijn komen te liggen en de tijdelijke extra bijdrage vanuit het Rijk hiervoor vooral een geormerkte sigaar uit eigen doos blijkt te zijn.